

VÁCLAV HAVEL – SONNINGOVA CENA

UKÁZKA

Kodaň 28. května 1991

Jsem jedním z těch, kteří reflektují svůj pobyt ve své politické funkci jako výraz odpovědnosti k celku, smyslu pro povinnost, a dokonce jako svého druhu oběť. Jak tak ale pozoruji jiné politiky, o nichž vím své a kteří tvrdí totéž, nutí mne to znovu a znovu zkoumat sám sebe a klást si otázku, zda přeci jen i já nezačínám obelhávat sám sebe a zda i u mne nejde víc o nepřiznanou touhu potvrdit si, že cosi znamenám, a tedy že jsem, než o ryzí službu věci. Zkrátka a dobře: začínám si být trvale podezřelý.

Bylo by jistě nesmyslné, aby ministr zmeškal důležitou schůzi vlády, na níž se projednává návrh zákona, který ovlivní stav země na dlouhá desetiletí, jen proto, že ho bolí zub a musí celé dopoledne čekat u zubaře, než na něj přijde řada. Zařídí si tudíž - v zájmu své země - zvláštního zubaře, u něhož nemusí čekat.

Bylo by jistě nesmyslné, aby nějaký prezident nebo předseda vlády zmeškal důležité jednání jen proto, že v ulicích byly dopravní zácpy a jeho služební auto muselo po každých deseti metrech jízdy deset minut stát. Užije tudíž zvláštního práva předjíždět či jezdit na červenou, respektive toho, že v jeho případě dopravní policie takové věci toleruje.

Bylo by jistě nesmyslné, aby politik ztrácel drahocenné hodiny času tím, že se potí u plotny a vaří oficiální oběd svému zahraničnímu protějšku. Má tudíž své kuchaře a číšníky.

Shrnuto tedy: chodím k protekčnímu lékaři, nemusím si řídit auto a můj řidič se nemusí pln vzteku sunout po Praze hlemýždím tempem, nemusím si vařit ani shánět jídlo, nemusím si dokonce ani vytáčet telefon, chci-li s někým mluvit.

Čili: ocitám se ve světě výhod, výjimek, protekcí. Ve světě prominentů, kteří už pomalu nevědí, kolik stojí tramvajová jízdenka či máslo, jak se vaří káva, jak se řídí auto a jak se telefonuje.

Kde ale končí logika a objektivní nutnost a začínají výmluvy? Kde končí zájem vlasti a začíná radost z univerzální protekce? Známe a jsme vůbec schopni rozpoznat okamžik, kdy nám přestává jít o zájem země, jemuž se obětuje tím, že tolerujeme své výhody, a začíná nám jít o naše výhody, které omlouváme zájmem země?

V pokušení mocí je cosi velmi zákeřného, šalivého a dvojsmyslného...

Člověk, který zapomněl řídit auto, nakupovat, vařit si kávu a telefonovat, není totiž týmž, který to celý život uměl.

Stává se zajatcem svého postavení, svých výhod, své funkce. ... Přestává už ovládat sám sebe, protože je ovládán něčím jiným: svou funkcí, jejími nároky, jejími důsledky, jejími průvodními znaky, jejími výhodami.

Politika je oblast lidské činnosti, která klade zvýšené nároky na mravní cit, na schopnost kritické sebereflexe, na skutečnou odpovědnost, na vkus a takt, na schopnost vcítění do duše druhých, na smysl pro míru, na pokoru. Je to zaměstnání pro obzvlášť skromné lidi. Pro lidi neobelhatelné.

Lžou všichni, kteří nám tvrdí, že politika je špinavá věc. Politika je prostě jen práce, která si žádá obzvlášť čisté lidi, protože se v ní lze obzvlášť snadno morálně zašpinit.

Nevím vůbec, zda mezi takto bdělé lidi patřím. Víím jen, že bych mezi ně patřit měl, když jsem přijal svou funkci.

Celý text je k dispozici v elektronickém archivu Knihovny Václava Havla. Do vstupu je nutná registrace, je zdarma a potvrzena automaticky ihned po vyplnění údajů. Vstup do elektronického archivu [zde](#).